

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen vihreässä siirtymässä

KiSun kiertotalouskahvit: EU-aloitteilla vauhtia arjen kiertotaloussiirtymään

16.11.2023

Taina Nikula, YM

Kiertotalouden edistäminen EU:ssa

Euroopan unionin tasolla kiertotaloustoimia ohjaa toimintasuunnitelma puhtaamman ja kilpailukykyisemmän Euroopan puolesta.

VOIMAAN TULEVAT EU-DIREKTIIVIT, JOTKA JO VAIKUTTAVAT KANSAINVÄLISESTI

EU:n kiertotalouspaketti I

[Lue lisää](#)

- Kestävien tuotteiden aloite
- Ekosuunnitteludirektiivin laajentaminen ja muutos asetukseksi
- Kestäviä ja kiertotalouteen perustuvia tekstiilejä koskeva EU:n strategia
- Rakennustuoteasetuksen uudistaminen
- **Kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen vihreässä siirtymässä**

ALOITTEET, JOISTA VIELÄ NEUVOTELLAAN NEUVOSTON TYÖRYHMISSÄ

EU:n kiertotalouspaketti II

[Lue lisää](#)

- Suuntaviivat biopohjaisille, biohajoaville ja kompostoituville muoveille
- Pakkaus- ja pakkausjäte-direktiivin uudistaminen

ALOITTEET, JOISTA VIELÄ NEUVOTELLAAN NEUVOSTON TYÖRYHMISSÄ

EU:n kiertotalouspaketti III

- **Vihreät väittämät – direktiiviehdotus**
- **Right to repair - direktiiviehdotus**

Kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen vihreässä siirtymässä

- **Ehdotus vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviksi** antaa kuluttajille mahdollisuuden tehdä tietoon perustuvia ostopäätöksiä ja näin edistää kestävämpää kulutusta.
 - kielletään yleiset ympäristöväittämät, kuten ”ympäristöystävällinen”, ”vihreä” ja ”ilmastoneutraali”.
 - tavoitteena on puuttua harhaanjohtaviin ympäristöväitteisiin ja kestävyysmerkintöihin.
 - kieltää tuotteiden hiilineutraalisuusväittämät sekä ilmastoväittämät, jotka perustuvat päästökompensaatioon.
- **Ehdotus tavaroiden korjaamista edistäviksi yhteisiksi säännöiksi** (nk. right to repair)
 - tavaroiden valmistaja korjaa kuluttajan pyynnöstä joko maksutta tai kohtuullista maksua vastaan tavarat (tuotteiden ekologista suunnittelua koskevan asetuksen piirissä olevat);
 - korjaustietolomake sekä verkkoalusta korjauspalveluille.

Vihreät väittämät

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Yli puolet vihreistä väittämistä epämääräisiä

EU:n markkinoilla **53 % vihreistä väittämistä on joko epämääräisiä, huonosti perusteltuja tai harhaanjohtavia.** Vihreistä väittämistä 40 % on perustelemattomia.

EU:ssa on **noin 230 ympäristömerkkiä.** Kuluttajat eivät tunnista eroa kolmannen osapuolen todentamien sertifiointijärjestelmien ja yritysten ns. oman sertifiointin välillä.

Ympäristömerkkijärjestelmissä lähes puolessa on puutteita läpinäkyvyydessä ja valvonnassa.

Nykytilanne: harhaanjohtava markkinointi on laitonta

- **Harhaanjohtava markkinointi on kuluttajasuojalain vastaista** silloin, jos markkinoinnista syntyy kuluttajalle virheellinen kokonaiskuva tuotteen tai palvelun ympäristöystävällisyydestä. Väitteiden on oltava selviä, täsmällisiä ja ymmärrettäviä ja yrityksillä on oltava näyttöä niiden tueksi.
 - Suomessa kuluttaja-asiamies ja kuluttajaneuvonta saavat vuosittain kymmeniä tuhansia ilmoituksia ja yhteydenottoja. Kuluttaja-asiamies käyttää saamiaan tietoja valitessaan valvonnan kohteita.
 - Kuluttaja-asiamies voi puuttua myös oma-aloitteisesti havaitsemiinsa ongelmiin. Kuluttaja-asiamies valitsee valvonnan kohteeksi asioita priorisointiperiaatteidensa perusteella.
- **Direktiiviehdotus vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviksi** on neuvotteluissa. Sen tavoitteena on antaa kuluttajille mahdollisuus tehdä tietoon perustuvia ostopäätöksiä ja näin edistää kestävämpää kulutusta. Tavoitteena on myös puuttua harhaanjohtaviin ympäristöväitteisiin ja kestävyysmerkintöihin.
 - Se on puitesäännös kuluttajansuojalle, joka mm. muuttaa kahta EU:n kuluttajansuojadirektiiviä: direktiiviä sopimattomista kaupallisista menettelyistä (2005/29/EY) sekä ns. kuluttajaoikeusdirektiiviä (2011/83/EU).

Tavoitteena viherpesun ja harhaanjohtavien ympäristöväittämien estäminen

- **Direktiiviehdotuksen tavoitteena on antaa kuluttajille ja muille toimijoille luotettavaa ja yhdenmukaista tietoa** tuotteen tai palvelun ympäristöominaisuuksista sekä vähentää viherpesua.
- **Soveltamisalan ulkopuolelle** suljettaisiin EU:n ympäristömerkki sekä ympäristöväittämät ja ympäristömerkit, joista säädetään voimassaolevassa EU:n lainsäädännössä.
 - ekosuunnitteludirektiivi, rakennustuoteasetus, luomutuoteasetus, energiamerkintä sekä asetusehdotus kestävien tuotteiden ekologisesta suunnittelusta.
- **Direktiiviehdotus ei koske** alle 10 työntekijän (mikro)yrityksiä ja yrityksiä, joiden liikevaihto on alle 2 milj. € .

Tieteellinen näyttö ja ennakkoon todentaminen

- Yritysten tulee perustaa ympäristöväitteensä **tieteelliseen näyttöön**. Väittämissä on otettava huomioon tuotteen koko elinkaari ja keskeiset ympäristövaikutukset (artikla 3);
- Väittämät tulisi **todentaa ennakkoon kolmannella osapuolella**, jotta yritys voi esittää niitä tuotteestaan, palvelustaan tai toiminnastaan. Todentajan tulee olla arviointilaitos, joka on akreditoitu asetuksen 765/ 2008 mukaisesti (artikla 11);
- Jatkossa **vain EU:n laajuiset, hyväksytyt ympäristömerkit olisivat sallittuja** ja ympäristömerkintäjärjestelmille olisi vähimmäisvaatimukset (artiklat 7-8);
- Jäsenvaltioiden tulee nimetä **kansallinen toimivaltainen viranomainen** tai viranomaisia valvomaan direktiivin toimeenpanoa ja ympäristöväittämien käyttöä (artikla 13);
- Harhaanjohtavista väittämistä voi myös **valittaa**. Luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt tai organisaatiot, joilla unionin tai kansallisen lainsäädännön mukaan on oikeutettu etu, on oikeus tehdä perusteltuja valituksia toimivaltaiselle viranomaiselle (Artikla 16).
- Jäsenvaltion on säädettävä tehokkaista ja oikeasuhtaisista **sanktioista**. Käytettävissä on mm. seuraamusmaksu, rikkomuksella saadun hyödyn konfiskointi, rikkojan määräaikainen sulkeminen julkisten hankintojen ulkopuolelle (artikla 17).

Ympäristöväittämien perusteleminen

- Direktiiviehdotus edellyttää, että yritykset noudattavat tiettyjä minimikriteereitä tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutusten todentamisessa ja viestinnässä.
- Yritysten tuotteita ja palveluita koskevien ympäristöväittämien on:
 - perustuttava **tieteelliseen näyttöön**;
 - otettava huomioon tuotteen **koko elinkaari** sekä keskeiset ympäristövaikutukset;
 - osoitettava **”lisäarvo”** – ei riitä tuote täyttää lainsäädännön vaatimukset ao. tuoteryhmälle tai sektorille;
 - **erotettava mahdolliset kasvihuonekaasupäästöhyvitykset** omista kasvihuonekaasupäästöistä;
 - **osoitettava positiiviset sekä mahdolliset haitalliset vaikutukset** ilmastonmuutokseen, resurssien käyttöön ja kiertotalouteen, vesi- ja meriresurssien kestävään käyttöön, saastumiseen, biodiversiteettiin, eläinten hyvinvointiin ja ekosysteemeihin;
 - sisällytettävä **ensisijaista ympäristötietoa** ja milloin sitä ei ole saatavissa tietoa keskivertotuotteen ympäristövaikutuksista.
- Väittämät tulisi **todentaa ennakkoon kolmannella osapuolella**, jotta yritys voi esittää niitä tuotteestaan, palvelustaan tai toiminnastaan.

Kysymyksiä?

- Keskustelussa on ollut ehdotus, että ympäristöväittämien pitäisi perustua yhtenäiseen metodologiaan, jotta väittämät ovat vertailukelpoisia. Olisiko EU komission johdolla kehitetty ympäristöjalanjälkimetodologia (PEF, OEF) sopiva yhteinen metodologia?
- Mitä mieltä olette ilmastoväittämistä?
- Pitäisikö direktiivin soveltamisalaan kuulua kaikki yritykset – myös mikroyritykset?

Kiitos!

Lisätietoa:

Ehdotus vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiiviksi

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022PC0143>

Direktiiviehdotus vihreistä väittämistä <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2023%3A0166%3AFIN>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2023%3A0166%3AFIN>

Ehdotus tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52023PC0155>

